

mozgatható holmijukat magukkal vigyék, a bútorokon kívül. A Klauzál téren kellett gyülekezniük, a tervezett gettó közepén. Onnan csak annyi holmit vihettek magukkal kijelölt gettóbeli lakásaikba, amennyit maguk elbírtak. (Lásd a 26.3. képet.)

A gettó létrehozása előtti néhány napon a zsidó vezetők igyekeztek megoldást találni a gettó lakosságának táplálásával és elhelyezésével összefüggő számos problémára, valamint a megfelelő higiéniai feltételek és az egészségügyi ellátás biztosítására. Legfontosabb tárgyalópartnerük természetesen Solymossy volt, akihez gyakran intéztek különféle petíciókat. Solymossy távollétében gyakran tárgyaltak helyettesével, Szinyei-Mersével. Rutinszerűen tárgyaltak továbbá Rosta Jánossal, Kállai Alberttel és Hegedüssel, az élelmiszer-ellátásért, a tüzelőanyag-ellátásért, illetve a közegészségügyért felelős városi tisztségviselőkkel. A külföldi képviselők, akiket ilyen ügyekben a leggyakrabban megkerestek, a semleges államok és a Nemzetközi Vöröskereszt képviselői voltak.⁸⁹ A Tanács mozgósította a zsidó orvosokat az egészségügyi problémák megoldására, egyebek között táborigazgatók kórházakat állítottak fel. A legaktívabban az alábbi orvosok tevékenykedtek: dr. Acél Dezső, dr. Benedek László, dr. Groszmann Ferenc és dr. Tauber László. November 27-én a Tanács hivatalosan felkérte Solymossyt, hogy biztosítsa a megfelelő villany-, gáz- és víz-ellátást, valamint szállítóeszközöket, fürdőket, fertőtlenítőberendezéseket és gyógyszereket.

A gettó létrehozásáról szóló rendeletet (8935/1944. BM) Vajna aláírásával november 29-én tették közzé. A gettó térképét (26.1. térkép) is tartalmazó rendelet legfontosabb szakaszai a következők voltak:

A m. kir. kormány a Budapesten élő, sárga csillag viselésére kötelezett zsidóknak a VII., Dohány, Nagyatádi Szabó István, Király, Csányi (3-6. sz.) és Rumbach Sebestyén (17-19. sz.) utcák, a Madách Imre út, Madách Imre tér, Károly király út által határolt területre való összeköltöztetését és a zsidók részére kijelölt területnek (gettónak) a nem zsidók által lakott területtől való elkülönítését elrendeli. A határként felsorolt utakra és utcákra néző házak nem tartoznak a zsidók részére kijelölt területhez.

A zsidók részére kijelölt területen nem zsidók nem lakhatnak. Foglalkozásokat ott nem gyakorolhatnak, hatóságok és közintézmények e területen nem székelhetnek.

A magyarság sorsát évszázadokra eldöntő élethalálharcban mindannyiunknak áldozatot kell hozni. A kormány tudatában van azoknak a rendkívüli nehézségeknek, amelyek a kérdés megoldásával kapcsolatban a kitelepítendő nem zsidó lakosságra hárulnak, de a jobb jövőbe vetett szilárd hittel a győzelem zálogaként vállalniuk kell ezt az áldozatot is.

Gondoskodom arról, hogy a kitelepített nem zsidó lakáshasználók (tulajdonos, hasznélvező, bérlő, keresztény házfelügyelő stb.), a székesfőváros pes-